

Enhed
Kommunaljura

Ekstrakt af tlf. ref. om forståelsen af ksl. § 24, stk. 1

Sagsbehandler
LRH

Ministeriets udtalelse om forståelsen af kommunestyrelseslovens § 24, stk. 1.

Koordineret med

En kommune har henvendt sig til ministeriet med et spørgsmål om forståelsen af kommunestyrelseslovens § 24, stk. 1, der jf. lovens § 6, stk. 2, bl.a. regulerer borgmestervalget. Der spørges, hvorvidt borgmesterposten ved en eventuel 3. afstemning efter lovens § 24, stk. 1, 4. pkt., tilfalder det medlem, der har fået flest stemmer fra *de tilstedeværende medlemmer* – altså lige som ved 1. og 2. afstemningsrunde jf. bestemmelsens 1. og 3. pkt. - eller om flertallet skal tælles blandt de *afgivne stemmer*.

Sagsnr.
2013-11734

Doknr.
176086

Dato
02-12-2013

Ministeriet har d. 2. december 2013 udtalt, at en generel fortolkning af lovens § 24, stk. 1, fører til, at flertallet ved en 3. afstemningsrunde skal findes blandt de *afgivne* stemmer.

Baggrund

Den konkrete baggrund for spørgsmålet er følgende:

Kommunalbestyrelsen i den pågældende kommune tæller 21 medlemmer. Ved 1. afstemningsrunde (lovens § 24, stk. 1, 1. pkt.) vil en gruppe på 10 medlemmer formentlig pege på A som borgmester, en gruppe på 8 medlemmer vil formentlig pege på B, og en gruppe på 3 medlemmer vil formentlig pege på C. Ingen af de tre kandidater har således opnået et flertal af tilstedeværende medlemmer.

Der skal herefter foretages en ny afstemning, jf. § 24, stk. 1, 2. pkt.

Det forventes, at denne afstemning vil falde ud som den første. Dette indebærer, at der heller ikke ved 2. valgrunde, kan findes en borgmester, idet der efter § 24, stk. 1, 3. pkt. hertil kræves et flertal af de tilstedeværende medlemmer (eller at der kun afgives stemmer på én kandidat).

Der skal herefter foretages en 3. valgrunde, jf. § 24, stk. 1, 4. pkt. Valget foretages her mellem A og B – dvs. mellem de to kandidater, der ved 2. runde fik flest stemmer.

Det forventes, at denne afstemning vil få følgende resultat: Gruppen på 10 medlemmer vil fortsat stemme på A, gruppen på 8 medlemmer vil fortsat stemme på B, mens gruppen på 3 medlemmer formentlig vil stemme blank.

Hvis der ved 3. afstemningsrunde – som det gælder ved 1. og 2. afstemningsrunde kræves, at der skal opnås et flertal af de *tilstedeværende* medlemmer, vil der heller ikke ved 3. runde være opnået et resultat.

Retsgrundlag

Kommunestyrelseslovens § 24, stk. 1, lyder således:



”§ 24. Ved flertalsvalg er den kandidat valgt, som opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke ved 1. afstemning, foretages en ny afstemning. Ved 2. afstemning er en kandidat valgt, hvis den pågældende opnår stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, eller hvis der kun afgives stemmer på den pågældende. Bringer 2. afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved 2. afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (3. afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved 3. afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.”

Spørgsmålet om, hvordan et flertal skal tælles i en 3. afstemningsrunde, er ikke specifikt omtalt i loven. Spørgsmålet er endvidere ikke omtalt i lovkommentaren (2010, s. 224 ff. behandler § 24). Af note 2 til § 24 fremgår dog følgende:

”Ved lovændringen i 1989 ændredes det tidligere gældende krav om, at der ved 1. og 2. afstemning skulle være opnået absolut flertal af de afgivne stemmer, til det nuværende krav om (absolut) flertal af de tilstedeværende medlemmer, dvs. inklusive medlemmer, der eventuelt har afgivet blank stemme.” (Udhævning foretaget her).

Af de specielle bemærkninger til lovens § 24 (som ændret ved lov nr. 220 af 5. april 1989)(hvorved bl.a. den specifikke regel om borgmestervalg, der tidligere fandtes i lovens § 6 udgik, og den generelle bestemmelse om flertalsvalg i lovens § 24 blev ændret) fremgår bl.a. følgende:

”Samtidig er bestemmelsen i § 24 foreslået ændret således, at der ved 1. og 2. afstemning skal være opnået stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, idet det ved 2. afstemning dog er tilstrækkeligt, at en kandidat som den eneste har fået stemmer...”(Udhævning foretaget her).

Vurdering

Spørgsmålet om, hvordan et flertal skal tælles i en 3. afstemningsrunde, er ikke udtrykkeligt omtalt i lovbestemmelsen. Der kan dog på følgende baggrund argumenteres for, at borgmesteren er den kandidat, der ved 3. runde har fået flest af de *afgivne stemmer*:

For det første lægger lovens ordlyd op til, at flertallet skal udfindes på anden vis end ved 1. og 2. afstemningsrunde, hvor det udtrykkeligt er nævnt, at flertallet skal udfindes blandt de tilstedeværende medlemmer. En sådan fortolkning støttes af det ovenstående citat fra forarbejderne til § 24 og af det, der er anført i lovkommentaren herom, jf. ligeledes ovenfor.

For det andet giver loven en løsning på, hvordan borgmesteren findes i en situation, hvor stemmerne ved 3. runde står lige, nemlig ved lodtrækning. Når stemmerne overhovedet kan stå lige, er det fordi eventuelle blanke stemmer i en 3. afstemningsrunde ikke gives indflydelse på borgmestervalget. Det ville være ejendommeligt, hvis loven ikke på samme vis kunne give anvisning på, hvordan borgmesteren findes i en situation, hvor der også afgives blanke stemmer, men hvor de resterende stemmer ikke fordeler sig med lige mange stemmer til de to kandidater.

For det tredje tilsiger reale hensyn en løsning, hvor borgmesteren er den kandidat der ved 3. runde har fået flest af de afgivne stemmer. Loven giver således kun mulighed for tre afstemningsrunder, hvorefter borgmesteren skal være udfundet. Det vil i en situation, som den konkret beskrevne ikke være muligt, hvis ikke flertallet ved 3. runde skal tælles blandt de afgivne stemmer.

En generel fortolkning af lovens § 24 fører således til, at flertallet ved en 3. afstemningsrunde skal findes blandt de *afgivne* stemmer.

BILAG

Bemærkninger til den ved lov nr. 220 af 5. april 1989 foretagne ændring af § 24, jf. lovforslag nr. L 187, FT 1988-89:



”Den gældende lov indeholder regler om flertalsvalg af borgmesteren i § 6, stk. 3, og en generel regel i § 24, stk. 1. De to regler adskiller sig fra hinanden på følgende punkter:

I § 6 kræves ved 1. og 2. afstemning et stemmeflertal af de tilstedeværende medlemmer, mens § 24 kræver et stemmeflertal af de afgivne stemmer.

I § 6 er anført, at en kandidat er valgt ved 2. afstemning, hvis den pågældende opnår et absolut flertal, eller hvis der kun afgives stemmer på én kandidat. § 24 nævner kun muligheden af absolut flertal. Da der ved en eventuel 3. afstemning efter § 24 skal stemmes på de to, der ved 2. afstemning fik flest stemmer, vil en kandidat, som er den eneste, der har fået stemmer ved 2. afstemning, imidlertid også efter § 24 automatisk være valgt ved 2. afstemning.

Da der ikke ses at være grund til, at borgmestervalget og det almindelige flertalsvalg følger forskellige regler, er der i § 6 om borgmestervalget henvist til bestemmelsen i § 24. Samtidig er bestemmelsen i § 24 foreslået ændret således, at der 1. og 2. afstemning skal være opnået stemmer fra et flertal af de tilstedeværende medlemmer, idet det ved 2. afstemning dog er tilstrækkeligt, at en kandidat som den eneste har fået stemmer.

...”

Bemærkninger til den kommunale styrelseslov af 1968, jf. lovforslag nr. 10, FT 1967-68

”Til § 24

For de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen skal foretage valg eller ansættelser, har man ment at måtte angive særlige afstemningsregler, jfr. for flertalsvalgets vedkommende stk. 1 og 2 og for forholdstalsvalgets vedkommende stk. 3 og 4.

Stk. 3 indeholder beskrivelsen af fremgangsmåden ved gennemførelsen af forholdstalsvalg efter d’Hondts metode, og bestemmelsen følger i alt væsentligt de retningslinier, som hidtil er lagt til grund.

...”